

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ШКОЛІ

Науково-методична міжуніверситетська конференція
з міжнародною участю

Одеса, 18–20 січня 2023 року

Матеріали конференції

За редакцією доктора медичних наук,
професора В. Г. Марічерда

Одеса

ОНМедУ

2023

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ШКОЛІ

Науково-методична міжуніверситетська конференція
з міжнародною участю

Одеса, 18–20 січня 2023 року

Матеріали конференції

За редакцією доктора медичних наук,
професора В. Г. Марічерда

Одеса

ОНМедУ

2023

УДК 61:378(043.2)

3-12

Відповідальна за випуск — д. е. н., доц. В. І. Борщ

Редакційна колегія:

В. Г. Марічереда, д. мед. н., проф.,
С. Г. Котюжинська, д. мед. н., проф.,
Л. М. Унгурян, д. фарм. н. проф.
Т. В. Чабан, д. мед. н., проф.,
А. І. Гулюк, д. мед. н., проф.
І. П. Анненкова, д. пед. н., доц.,
В. І. Борщ, д. е. н., доц.
Е. С. Бурячківський, к. мед. н., доц.,
Н. Л. Кусик, к. е. н., доц.,
К. М. Усиченко, к. мед. н.,
Ю. Ю. Петровський, к. мед. н.

*Рекомендовано до друку
Вченою радою Одеського національного
медичного університету МОЗ України
Протокол № 3 від 31.01.2023 р.*

Забезпечення якості освіти у вищій медичній школі :
3-12 наук.-метод. міжуніверситет. конф. з міжнар. участю.
Одеса, 18–20 січня 2023 року : матеріали конф. / за ред.
д. мед. н., проф. В. Г. Марічереда. [Електронне видання]. –
Одеса : ОНМедУ, 2023. – 616 с.
ISBN 978-966-443-123-8

Матеріали конференції, присвяченої забезпеченню якості освіти у вищій медичній школі, містять тези доповідей учасників.

УДК 61:378(043.2)

ISBN 978-966-443-123-8

© Одеський національний
медичний університет, 2023

Венгер Людмила Віленівна,
доктор медичних наук, професор,
завідувачка кафедри офтальмології

Єпішева Світлана Миколаївна,
кандидат медичних наук, доцент,
доцентка кафедри офтальмології

В'язовський Юрій Ігорович,
кандидат медичних наук,
асистент кафедри офтальмології

Терещенко Анастасія Анатоліївна,
асистентка кафедри офтальмології

Д'ячкова Зінаїда Едуардівна,
асистентка кафедри офтальмології

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК В ОФТАЛЬМОЛОГІЇ ПРИ ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ

Одеський національний медичний університет

Найважливішим завданням сучасної медичної освіти є розвиток у здобувачів вищої освіти та курсантів компетенцій і стійких практичних навичок, для здатності швидко приймати рішення та бездоганно виконувати складні маніпуляції і втручання. На теперішній час це частково відпрацьовується за допомогою симуляційних технологій навчання які стають невід'ємною частиною підготовки лікарів-офтальмологів [1; 2]. За сучасними вимогами у навчальний процес окрім застосування традиційних фантомів, моделей, муляжів, впроваджуються віртуальні тренажери та симулятори як інвазійні, так і діагностичні [3]. Зокрема для діагностики патологічних змін очного дна, для імітації невідкладних станів в офтальмології [4], моделювання видалення стороннього тіла рогівки [5], відпрацювання методики місцевої анестезії в офтальмології, видалення катаракти, задньої капсулотомії, техніки вітреоретинального оперативного втручання [6], лазерної ретинопексії, а також техніки операцій в умовах Wet Lab. Основними перевагами такого навчання є набуття клінічного досвіду у віртуальному середовищі

без ризику для пацієнта, за комфортними умовами відпрацювання навичок: необмеженість у часі та кількості спроб виконати маніпуляцію з можливістю об'єктивної оцінки досягнутого рівня. Основні недоліки симуляційного навчання — це висока вартість обладнання, недостатньо досяжний рівень реалістичності та інтеграції, що потребує подальшої розробки апаратно-програмного забезпечення, особливо в сучасних умовах карантину чи воєнного стану, де головною формою навчання стає саме дистанційна.

Мета даної роботи — вивчити особливості формування деяких базових практичних навичок з офтальмології при дистанційній (на Microsoft Teams та Zoom платформах) і очній формі навчання здобувачів вищої освіти (включаючи практичну підготовку до ОСКІ-2) та інтернів, спираючись на власні напрацювання кафедри, і надати рекомендації для оптимізації навчального процесу.

Як на переддипломному, так і на післядипломному етапі для підготовки фахівців з офтальмології, оволодіння та відпрацювання навичок прямої і зворотньої офтальмоскопії є найбільш необхідним при формуванні компетентності діагностики захворювань заднього відрізка очного яблука, зокрема стану патології очного дна. Для відпрацювання таких навичок відомі такі надсучасні симулятори, як Eyesi direct (VRmagic, Mannheim, Німеччина) [7]. Але залишаються актуальними прості та дешеві симулятори, які імітують очне яблуко зі змінними фото патологічних картин очного дна [8]. На кафедрі офтальмології ОНМедУ створений аналогічний апаратний комплекс, який складається з моделі очного яблука, набору слайдів з різними офтальмоскопічними картинками очного дна та прямої офтальмоскопії. Застосування додатково фундус-лінзи дозволяє опанувати також техніку зворотньої офтальмоскопії, що дає змогу демонструвати навички топографічної діагностики патології як центрального, так і периферичного відділів сітківки. При проведенні навчального процесу дистанційно це дозволяє, спираючись на наглядність, зберегти наочність викладання, яка притаманна очному формату.

Для оволодіння базовими хірургічними навичками на післядипломному етапі в інтернатурі, збереження візуальної наочності викладання явно недостатнє для відпрацювання моторики рухів при виконанні етапів факоемульсифікації чи інших складних операцій, але можливе при накладанні швів на шкіру та кон'юнктиву при первинній хірургічній обробці, що може бути стандартно реалізовано в різних умовах з портативним обладнанням, інструментами та біологічним

матеріалом по методиці Wet Lab чи його аналогами. Для відпрацювання навичок факоемульсифікації на кафедрі офтальмології застосовується двоетапний практично-тренувальний курс тренажів. Спочатку потрібно оволодіти координацією дрібних рухів при бімануальній техніці оперування на апараті MicrovisTouch (ImmersiveTouch). Програмне забезпечення платформи апарату дозволяє покроково відпрацювати всі етапи факоемульсифікації катаракти, пов'язані з розтинними оболонками ока, у тому числі процедуру кругового безперервного капсулорексису. Після оволодіння цими навичками можливо перейти до етапу безпосередньої факоемульсифікації на еноклейованому оці тварини з застосуванням операційного мікроскопу та справжньої факомашини. Слід зазначити, що в тренувальному центрі кафедри офтальмології ОНМедУ використовується повноцінна факомашина Alcon Legacy (Alcon, США). При цьому резиденти, по-перше, мають можливість працювати з матеріалом та обладнанням, максимально наближеними до реальних операційних умов, що ідентично до одного з найбільш досконалих апаратів для симуляційного навчання факоемульсифікації — Eyesi cataract simulator (VRmagic, Mannheim, Німеччина). По-друге, застосування тренажерів віртуальної реальності дозволяє інтернам або курсантам удосконалити деякі клінічно значущі хірургічні навички дистанційно.

Висновки: 1. При дистанційній формі навчання застосування елементів симуляційної практики створює сприятливі умови для реалізації уявного етапу формування практичних навичок, але потребує подальшого вдосконалення доступних навчальних платформ і технологічних можливостей апаратно-програмних комплексів.

2. Застосування методів симуляційного навчання дозволяє підвищити зацікавленість студентів до предмета, створити умови для стандартизованого відпрацювання практичних навичок, зменшити терміни опанування мікрохірургічною технікою, без ризику для пацієнтів.

3. Обов'язковою умовою реалізації наступного етапу формування практичних навичок і компетенцій є мультимодальна тренажна практика в реальному середовищі з різними формами інтерактивного контролю та корекції, в тому числі симуляційними, які мають стати невід'ємною частиною підготовки лікарів-офтальмологів.

4. Якісне завершення заключного етапу формування практичних навичок і компетентностей на переддипломному та післядипломному

етапах можливо тільки із застосуванням комбінованих методів навчання та їх інтеграції при змішаній формі навчального процесу.

Список літератури

1. Ульянова Н. А., Венгер Л. В., Дроздін В. А. Застосування симуляційних методів навчання в офтальмології. *Досягнення біології та медицини*. 2017. № 1. С. 54–56.
2. Запорожан В. М. Без інноваційних методів навчання підготувати сучасного лікаря неможливо. *Ваше здоров'я*. 2014. № 14/15. С. 7.
3. Hoda Samia, Sadaf Khan, Justin Lawrence, Conor P. Delaney Simulation and its role in training. *Clin. Colon Rectal Surg*. 2013. Vol. 26, № 1. P. 47–55.
4. Phillips L., Stack L., Thurman R. J. Addressing ophthalmology education for newly matriculated emergency medicine residents using innovative models. *Simul. Healthc*. 2015. — Vol. 10, № 6. Pp. 381–385.
5. Gallagher K., Lin P. F., Koukkoulli A. et al. “Low-tech” simulation of corneal foreign body removal. *Can. J. Ophthalmol*. 2016. Vol. 51, № 5. Pp. 386–389.
6. Vergman A. S., Vestergaard A. H., Grauslund J. Virtual vitreoretinal surgery: validation of a training program. *Acta ophthalmol*. 2017. Vol. 95, № 1. Pp. 60–65.
7. D. Shu Wei Ting, S. S. Khung Peng Sim, C. Wen Leng Yau et al. Ophthalmology for undergraduate and postgraduate clinical education. *Int. J. Ophthalmol*. 2016. Vol. 9, № 6. Pp. 920–924.
8. Hoeg T. B., Sheth B. P., Bragg D. S., Kivlin J. D. Evaluation of a tool to teach medical students direct ophthalmoscopy. *Wisconsin medical journal*. 2009. Vol. 108, № 1. Pp. 24–26.

Аряєв Микола Леонідович, Капліна Лариса Євгенівна, Стрельцов Михайло Сергійович, Варбанець Діна Андріївна ЕЛЕКТРОННИЙ ЖУРНАЛ — ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ	21
Бабій Валентина Павлівна, Кузьменко Інна Анатоліївна, Гончарова Лілія Володимирівна, Поспелов Олексій Михайлович ЩОДО ОСОБЛИВОСТЕЙ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ НА КАФЕДРІ ЗАГАЛЬНОЇ ТА КЛІНІЧНОЇ ПАТОФІЗІОЛОГІЇ ОНМЕДУ ЗА УМОВ ПАНДЕМІЇ ТА НАДЗВИЧАЙНОГО СТАНУ	23
Бербек Віолетта Леонардівна, Науменко Ірина Анатоліївна, Громова Маргарита Ігорівна СОЦІОНІЧНИЙ ПІДХІД: ОСНОВА, РОЗВИТОК ТА ЗАСТОСУВАННЯ У ФАРМАЦІЇ ТА ПЕДАГОГІЦІ	25
Білецька Лілія Петрівна АКТУАЛЬНІСТЬ ПРОБЛЕМНО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ У ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ	29
Вальда Володимир Володимирович, Приболовець Тетяна Володимирівна ПРІОРИТЕТНИЙ НАПРЯМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ У ДІЯЛЬНОСТІ СТОМАТОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ ОНМедУ	31
Величко Валентина Іванівна, Тулянцева Єлизавета Олександрівна, Циунчик Юлія Геннадіївна ЗМІЩЕНА ФОРМА НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ В УМОВАХ ВІЙНИ В УКРАЇНІ	34
Венгер Людмила Віленівна, Спішева Світлана Миколаївна, В'язовський Юрій Ігорович, Терещенко Анастасія Анатоліївна, Д'ячкова Зінаїда Едуардівна ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК В ОФТАЛЬМОЛОГІЇ ПРИ ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ	38